

Uredništvo in upraviteljstvo v Ptuju
v gledališkem posloju.

Štajerc izhaja vsaki drugi petek,
datiran z dne naslednje nedelje.

Dopisi dobrodošli.

Rokopisi se ne vračajo in se morajo
najdalje do ponedeljka pred izdajo do-
tične številke vposlati.

Posamezna številka velja v Ptuju za
celo leto K 1.— s poštnino K 1.20
Za inserate uredništvo in upraviteljstvo
ni odgovorno.

Cena za oznanila za:

1 stran K 32.—, 1/2 strani K 16.—
1/4 strani K 8.—, 1/8 strani K 4.—
1/16 strani K 2.—, 1/32 strani K. 1.—
Pri večkratnem oznanilu posebno zni-
žana cena.

Štajerc.

Štev. 7.

V Ptuju v nedeljo dne 6. aprila 1902.

III. letnik.

Po veliki noči.

Ko je naš Zveličar vstal, ko so žene prišle h grobu Sina božjega, jima je angelj rekel: „On je vstal, in ga ni več tukaj!“ — Šle so polne veselja učencem to veselo novico oznaniti.

Ali učenci so dvomili. Še le ko je On z njimi jedel in govoril kakor je govoril preje, so verjeli, da je resnično od mrtvih vstal.

In kakor takrat, tako tudi sedaj! Sin božji zamogel je delati čudeže, da je taiste, kateri še le potem verujejo, ko vidijo nenavadne stvari, prepričal o božanstvenosti svoje osebe in resničnosti svojih naukov. Da, resnično delal je čudeže, kakoršnih noben človek ne zmore, kajti, čeznaravna moč je le Bogu lastna; Bogu, kateri je vsevedoč in vsemogoč. Bog, ki sam resnico pozna, katero človek še le potem najde, ko je že laž v svoji tisočerni podobi spoznal.

Varujte se lažnjivih prerokov! rekel je Zveličar, in ker je on vseveden, vedel je že naprej, da bodejo prišli taki preroki, ki bodejo ljudstvo slepili pod pret-

vezo (izgovorom) da oznanjujejo prave in čiste nauke.

Ja, res se nahajajo taki lažnjivi preroki, kateri danes pobožno vernemu kmetu govorijo: Kdor ne spada k tvojemu ljudstvu, je tvoj sovražnik! Kdor ne drži vsega tega za resnico, kar mi predpišemo, ta je brezverec, odpadnik, svobodomislec, ki zaničuje vero in preganja cerkev.

Taki lažnjivi preroki zmešajo vero in politiko tako zelo, da priprosti mož že ne more eno od drugega nič več razločiti in se boji, da bi svojo vero težko ranil, če bi v političnih stvareh drugače mislil kakor oni ukazujejo.

Kaj pa ima naša sveta vera z jako nesveto politiko opraviti? Ali ne pravi najvišja božja zapoved: „Ljubi Boga čez vse, svojega bližnjega pa kakor sa mega sebe?“ In vendar! Vzemi dragi kmet v roke kakšen strankarski časnik, in kaj najdeš v njem? Besede sovražstva, ogovarjanja, psovanja in jeze proti vsakomur, kdor ne spada k njegovi stranki, četudi je on dober, ali pa še boljši kristjan kakor njegovi politični nasprotniki. Oni prekolnejo in ferdamajo svoje

Pobeljeni grobovi.

Zalotgra iz življenja slovenskega naroda.
Kraj dejanja: Maribor ob Dravi.

Osebe:

1. „Naš Dom“, po domače „Fihpos“,
2. „Slov. Gospodar“, njegov prečastiti oče,
3. „Štajerc“, zagovornik kmeta in obrtnikov,
4. Urša, gospodinja „Fihposovega očeta“,
5. Pravica, c. kr. žandarm.

Dalje.

Fihpos: To pač ni prav, ker je zato cukar tako strašansko drag postal, kar najbolj občutijo ubogi ljudje.

Oče: Kaj pa je treba navadnim ljudem kavo piti? Kmetske ženske si naj kuhajo prežgano in zeljno župo, a obrtniki brez kmetij naj si narežejo kruha v krop in zabelijo z mlekom, potem pa ne bodejo potrebovali cukra. Mi si ga pa lahko kupimo, četudi velja kilogram cel petak.

Fihpos: Zakaj pa je sol tako draga? Pri tej vsem ljudem tako potrebni stvari ima država na leto blizu 30 milijonov dobička.

Oče: Sol je draga zato, ker poslanci, tudi naši,

vladi dovolijo, da jo sme drago prodajati. Saj je tako čisto prav. Kdor je ne more kupiti, naj neslano jé.

Fihpos: To je resnično. Komu so še pomagali?

Oče: Naša stranka je tudi bila za to, da se da dunajski parobrodni družbi v desetih letih 70 milijonov kron podpore.

Fihpos: Ali ni tista družba v judovskih rokah?

Oče: Večinoma je židovska.

Fihpos: Zakaj pa jude podpiramo?

Oče: Bogati judi nam večkrat priskočijo na pomoč. Zato smo bili tudi zmiraj za to, da se je vsako leto dala lepa podpora tudi tržaškemu Lloyd, t. j. tisti ladjarski družbi, ki je z nekaterimi svojimi delavci tako ravnala, da se je pred kratkim nad 30.000 delavcev uprlo in potegnilo z njimi.

Fihpos: Saperlot, če je to res, tedaj sem se pa jaz 13. februarja vrezal, ko sem pisal, da liberalci brezobzirno odirajo kmete in delavce. Razun tega poznam še več najinih najboljših prijateljev tudi škofov — katerim bi „Štajerc“ lahko dokazal, da imajo na vesti tretji vnebovpijoči greh.

Oče: Gola resnica je, da pravi klerikalec ne pozna ničesar drugega kakor svoj trebuh in svoj žep. Zato

krščanske brate, dasi vendar je naš Odrešenik v pridigi rekel: „Kdor svojemu bratu reče norec, je kriv večnega ognja.“

Poslušajte jih pri volitvah, kako eden družega ogrdujejo, opsujejo, onečaščajo in se konečno še pretepajo! In so vendar eni kot drugi dobri kristjani in in sinovi istega ljudstva!

Ali je to kršanska ljubezen do bližnjega? Kaj ima vera opraviti s tem, ako kmet namesto župnika, voli kmeta? Kaj ima vera s političnimi in ljudsko gospodarskimi vprašanji opraviti?

Ako kmet nič več ne ve, kako bo svoje v kratkem zapadle davke, obresti in druge na svojem posestvu vpisane dolgove plačal, potem bi resnično bolje bilo, da bi ono farizejstvo, katero neprenehoma piše, da je naprednjaštvo krivo vse nesreče, konečno reklo, kako bi se kmetu zamoglo pomagati. Pa to ni namen one vrste ljudij, kajti Gospod sam je rekel: Gorje vam pismouki in farizeji! vi hinavci, ki ugrabljate vdovam hiše in govorite dolge govore, zato bode te toliko bolj pogubljeni. Toraj samo kmetski stan jim še diši, kmečki stan, katerega v svoje grde namene zlorablajo, to pa je čisto razumljivo, ker drugi stanovi so jim že zdavnaj hrbte obrnili ter gledajo z mirnim očesom v svojo boljšo prihodnost. Da, tudi kmečki stan ima pravico do svojega izboljšanja, tudi on se sme sam zastopati, brez da bi pri tem pozabil na Boga in pozabil na svoj rod; in nebeški Oče gledal bode z dopadanjem na njega.

Ja, ja! svetleje postaja tudi pri nas dan za dnevom, in pomlad nam bo prinesla novo upanje na boljšo prihodnost!

Ne zamore pa eden sam dovršiti, da bi bilo bolje, ampak k temu pomagati more vsakdo, in naj se ne pusti motiti in na se vplivati od onih, kateri imajo največ dobička, ko med sosedi povzročajo razpor.

so pa tudi vsi oderuhi — bodisi pri posojilu kakor pri delu — brez razločka vere in jezika na naši strani. Seveda ljudem moramo ravno nasprotno govoriti, drugače je po nas.

Fihpos: Po vaših besedah je potem liberalizem prava dobrota za ubogo ljudstvo.

Oče: Pa še kakšna! Liberalizem je rešil kmeta iz grajske in samostanske sužnosti, ter je tudi obrtniku dal potrebno prostost. A za nas klerikalce je naprednost huda šiba božja, ker je odzela nam in našim prijateljem kmeta, ker je dala obrtniku preveč prostosti in ker je dosegla postave, po katerih smo pred oblastmi vsi ljudje jednaki.

Fihpos: Kakšen razloček pa je med klerikalizmom in pa med sveto katoliško cerkvijo?

Oče: Ako že ravno želiš resnico izvedeti, povedal ti bodem en primer, da me boš ložje zastopil. Misli si namesto klerikalizma hudobca, namesto svete vere pa angelja in hitro bodeš spoznal razloček. — Ne zijaj tako čudno, saj peklenšček je ljubeznjiva, sladka stvarca, ki se človeku lepo prilizuje, da ga zapelja in ga obdrži na svoji strani. Kakor ni vragu nobeno sredstvo preslabo, da doseže svoj namen, tako tudi

Bog je samo eden in kdor na Njega veruje ter mu zaupa iz celega srca, ta zamore biti miren, in smel, da ga ne bo Bog zapustil, pa naj si bode potem tega ali onega političnega mišljenja! Njegovo kraljestvo in od tega sveta in za Njega ni nacionalnih, političnih ter najmanje pa še stanovskih razločkov! „Dajte cesarju kar je cesarjevega in Bogu kar je božjega!“ rekel je Gospod farizejem, ko so ga mislili pripraviti v stisko, da bi se bil na gor ali dol zameril. Tedaj vsak vrl možak se naj ravna po Njegovih besedah.

Klerikalizmus in vera.

„Preveč sem veren, da bi bil klerikalen,“ tako se je izrazil pred kratkim mož, kateri je na visoki stopinji človeške družbe in omike, mož iz rodbine — cesarske. Tedaj veren, a vendar ne klerikalen. Kak razloček pa je med vero in klerikalizmom? Naša vera je od Kristusa. Kristus je bil čist popolen v vsakem oziru in — ljubezen je bila znak njegovega prelepega božjega življenja. Saj je znano, da še je celo ljubljenec njegov sveti Johanes, kot starček svojim učencem in prijateljem vedno in vedno povdarjal: „Otroci, ljubite se med seboj!“ Največja postava, naše svete vere je toraj ljubezen, da celo ljubezen do sovražnika. — „Dajte cesarju, kaj je cesarjevega“ — je rekel večni Odrešenik, pustite toraj postavo in se brigajte raji za vaše duše. „Moje kraljestvo ni od tega sveta“, je rekel zopet gospod. Toraj tam gori nad zvezdami je Njegovo kraljestvo, tam gori je naš pravi dom! Naša vera je toraj polna prelepih nauk, nauk ljubezni, nauk, kateri nas vlečejo od posvetnega življenja tje gor nad zvezde. Kristus je učil svoje apostole, svoje učence z vzgledom in besedo. Nikjer ne najdemo mesta v celem svetem pismu, v katerem bi stalo, da je pustil kaj zapisati, ali pa,

nam klerikalcem ne. Laž, obrekovanje, poneumnjevanje še ni nič, klerikalci so že celo vladarje pobijali, če ni šlo drugače po njihovi volji. — Opazuj tudi življenje najgorečnejših klerikalcev in videl bodeš da je skoraj vse njihovo dejanje nekrščansko. Čudim se le, da še ni „Štajerc“ nekaj takih klerikalcev prav pošteno „nabiksal“ in ljudem gole pokazal. — Zato pravijo vsi poštene in resnično pobožni ljudje, da je smrten greh, če kdo reče ali piše, da je klerikalizem tisto kakor sv. vera.

Fihpos: Če je naša pobožnost le samo hinavstvo, tedaj gotovo tudi naše prepričanje ni veliko vredno. Le pomislite, oče, na sledeča slučajja. Dokler so imeli duhovniki ljudske šole v svoji oblasti, se je skoraj povsod le nemško podučevalo, čeravno so bile šole večinoma eno in dvorazredne. Tedaj se ni nobeden klerikalec oglašil zoper nemški poduk. Ako pa zdaj zahteva ljudstvo, da se naj na štiri in petrazrednih šolah tudi nekaj nemškega podučuje, se mi zaletimo v njega, kakor lovski psi na zajca, ter ga preganjamo in sramotimo kakor bi bil najgrši grešnik. — Vodja vseh slovenskih klerikalcev, od žindre umazani doktor Šušteršič, je pisal, da je Celje za Slovence

da bi bil sam kaj pisal — izvzemši eno mesto, namreč, tedaj ko so hoteli kamnati prešestnico. „Kdo od vas je brez greha?“ je vprašal iste, kateri so njo hoteli kamnati, potem se je nagnil, pravi sveto pismo in je pisal na zemlji. Vse njegove nauke so toraj napisali njegovi učenci, njegovi apostoli. A to kaj so sami napisali, ni nam več ohranjeno tako, kakor so pisali apostoli, temveč samo v prepisih. Ni nam treba dvomiti, da ni vse tako, kakor so zares pisali apostoli, a vendar so naši evangelji samo v prepisu, ne v izviru. Kakor vam je znano vsem, razdelila se je cela zgodovina v tri dele. Prvemu pravimo stari vek, drugemu srednji, a sedanjemu novi vek. V starem veku je bila vsa veda in omika v rokah učenjakov, kateri so živeli med ljudstvom. V srednjem pa le v rokah — menihov, toraj v kloštrah. Veda, ali znanje da človeku nekako moč, tako, da je nekaj višjega, kakor njegovi sobrati. Žreci ali po našem duhovniki, starih Rimljanov so, čeprav so bili hajdi, uživali od drugih ljudi veliko čast. Saj je vendar bilo in bode za vselej nepreklicno, da se človek istega, kateri občuje tako rekoč z Bogom, že po svoji najnotrejši naravi nekako boji. Ravno tako čast so uživali tudi apostoli in učenci Kristusovi, da rečem še večjo, ker je bila njihova, to je naša vera potrjena s čudeži, katerih ni mogel nihče in tudi ne more potreti. Zanimivo vam bode morda znati, da so bili nasledniki Kristusovi, še na pr. sveti Peter sam — oženjeni. Živeli so med ljudstvom, kakor živijo drugi. Tudi učenci in prvi naši duhovniki so imeli svoje žene, in svojo rodbino. „Kdor se zamore, naj se zdrži,“ je rekel Kristus, namreč občevanja z ženskami. In to je privedlo najbrž (?) enega papeža, kateri je razglasil, kot nezmotljiv naslednik našega Odrešenika postavil, da naj bode katoliški duhoven brez žene,

„fremdes Gebiet“ to je kraj, kjer nimajo Slovenci ničesar iskati. Tega človeka častimo mi bolj kot Turki svojega preroka Mohameda, „Štajercu“ pa, kateri zagovarja krščansko misel, naj živijo Nemci in Slovenci v miru in ljubezni, pa pravimo, da je sovražnik našega jezika in naše narodnosti. Kako gre to skupaj? Oče: Skupaj ta stvar sicer ne gre, a gre za našo korist. Dr. Žlindra je naš voditelj, zato sme tako delati, kakor delamo klerikalci sploh in mi ga moramo podpirati. Da ne dobi „Štajerc“ preveč privržencev, kar bi nam zelo škodovalo, pa ga moramo z lažmi pobijati.

Fihpos: Za božjo voljo! Tedaj mi nismo boljši od onih judovskih farizejev, kateri so Jezusa spravili na križ!

Oče: Seveda ne. Zakaj jih je pa tako bičal in jih imenoval pobeljene grobove, ki so od zunaj lepi, znotraj pa smradljivi in strupeni. Misliš, da bi mi ne storili ž njim ravno tako, če bi se naenkrat prikazal sredi nas z dolgim bičem v roki?

Fihpos: Aha, zdaj še le vem, zakaj so sami sveti oče pred malo tedni pisali klerikalnemu burbonskemu nadškofu Servonetti ostro pismo, v kate-

čist in popolen, kakor je bil Kristus sam. A ta postava dala se je mnogo sto let po Kristusu.

Dalje prihodnjič.)

Razne stvari.

Iz Bizeljskega pišejo v številki 5 v „Našem Domu“ fantje in dekleta — izjavljajo pa v tisti številki tudi dekleta od Sv. Lovrenca na Bizeljskem posebej prav čudne misli. Berimo najpoprej, kaj se je (komandant Š. ali P. .) fantom in dekletom na Bizeljskem za prepisanje in odpošiljatev na „Dom“ predložilo. — „Tudi mi smo spoznali korist dobrega berila; nasprotno pa, kak strup so slabe knjige in časopisi za naša še nepokvarjena srca. Odkar je tudi k nam začela kobacati ptujška „krota“, smo spoznali, kake vrednosti je „Naš Dom“ — itd. Blagor Vam fantje in dekleta, če ste v resnici spoznali, kako in koliko koristi dobro berilo in kako ostrupljajo slabe knjige in časopisi! Poglejmo pa o ti reči nekoliko globeje. Vaš vodja ali nadpisatelj onega spisa Vas je opozoril le na nevarnost slabih beril in časopisov — in to edino le zagradil, ker je on zagriznjen sovražnik pravičnega „Štajerca“. Zakaj pa vam tudi ni v spisu, ki ga Vam je v prepis položil, ni ničesar o slabih tovaršijah in o slabih izgledih napisal!? Vem zakaj! ker s surovim maslom ali putrom na glavi, ne upa na solnce. Vidite tedaj, bolj, dosti bolj, kakor slaba berila in časopisi so grdi zgledi če prihajajo od oseb, katere v novejšem času komandirajo fante in dekleta — da naročujejo „Dom“ in „Slov. Gospodarja“. Nadalje Vam je Vaš vodja napisal: „Odkar je začela k nam kobacati ptujška „krota“ — spoznali smo vrednost „Našega Doma“. Oj, kako žalostno in ostudno se sliši ta psovka: „ptujška krota“ iz ust

rem zelo obsojajo klerikalne hinavce in lažljivo klerikalno časopisje. Šele zdaj zastopim, zakaj je slavni katoliški pisatelj G. Dawis izdal lansko jesen knjigo, v kateri svari verne katoličane pred potuhnjenim klerikalizmom in odločno obsoja, da bi se od brezvestnih klerikalcev mešala cerkev in vera v vsakdanje in politične zadeve. Zdaj mi je tudi jasno, zakaj se bojujejo najmenitnejši katoliški učenjaki in med njimi celo najslavnejši duhovniški profesorji z besedo in s peresom proti klerikalcem. In zdaj se ne čudim več, da so bili v zadnjem času kar trije uredniki glavnih klerikalnih listov, ki izhajajo na slovenski zemlji, obsojeni radi častikraje in šuntanja na visoke kazni. Zmiraj bolj se mi v glavi svita, zakaj je Kristus rekel: „Moje kraljestvo ni od tega sveta.“

Pri teh besedah se oče začne tresti od razburjenja kakor hudobnež, kadar že stoji pod vislicami, in se nad Fihposom zadere: Bodeš mi tiho! Kako se predrzneš svojemu očetu slabo vest zbudjati? Za večne čase mi molči o tem, drugači jo dobiš po zobeh! Glej, da ljudstvo tega ne izve!

(Konec prihodnjič.)